

Scenariusz zajęć z wykorzystaniem strategii kształcenia wyprzedzającego

Temat: „Aranżujemy przestrzeń lekcyjną”

Autorzy:

Ksenia Herbst - Buchwald - doradca metodyczny w Projekcie CSW2020

Magdalena Borowczak - Kalemba - doradca metodyczny w Projekcie CSW2020

Renata Toboła – doradca metodyczny w Projekcie CSW2020

Wprowadzenie:

Współczesna dydaktyka traktuje aranżację sal lekcyjnych jako jeden z ważnych elementów wpływających na efektywność procesu nauczania i samopoczucie jego uczestników. Odpowiednie barwy pomieszczeń, oświetlenie, wyposażenie pracowni, układ mebli tworzą odpowiednią atmosferę do nauki, zachęcają uczniów do uczenia się, aktywności, współpracy. Klasa szkolna to przecież przestrzeń, w której uczniowie i nauczyciele spędzają wiele godzin. Jest miejscem nauki, ale również interakcji międzyludzkich. Szczególnie wprowadzanie technik nauczania i uczenia się przyjaznych mózgowi wymaga dopasowania sal lekcyjnych do pełnienia przez nie nowych funkcji.

Powodów do zmiany może być wiele, np.

- szkoła otrzymała fundusze na zmianę aranżacji sali lekcyjnej
- Rada Rodziców pozyskała sponsorów na zmianę aranżacji klasopracowni
- uczniowie dostrzegają potrzebę zmian dotychczasowej pracowni

Cel:

- zaplanowanie zmian w sali lekcyjnej zgodnie z preferencjami jej użytkowników,
- stworzenie projektu urządzenia przestrzeni lekcyjnej umożliwiającej i wspierającej efektywne uczenie się/nauczanie
- zadbanie o przyjazną atmosferę i dobre relacje uczeń-nauczyciel wynikających z nowej aranżacji

Materiały pomocnicze:

1. Julkowska V., Moskiewicz K., Poradnik dydaktyczny dla nauczycieli prowadzących zajęcia pozalekcyjne w ramach projektu Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@2020. Akademia Kształcenia Wyprzedzającego
2. Nowak J., Klasa szkolna przestrzenią uczenia (się) UAM, Poznań 2017
3. Poradnik aranżacji sal lekcyjnych do nauki języka niemieckiego, Goethe Institut
4. Sala – katalog rozwiązań przestrzennych sali lekcyjnej w nauczaniu wczesnoszkolnym

Czas:

- zajęcia w klasie (realizacja pierwszego etapu - aktywacji) 1– 2 godziny;
- działania w środowisku cyfrowym (realizacja drugiego etapu – przetwarzania) 6 – 10 tygodni;
- zajęcia w klasie (realizacja trzeciego etapu - systematyzacji) 1-2 godziny lekcyjne;
- zajęcia w klasie (ewaluacja) 1 godzina lekcyjna

PRZEBIEG ZAJĘĆ	
ETAP 1: AKTYWACJA (działania w klasie i środowisku cyfrowym)	
<p>Cel: <i>wzbudzenie zaciekawienia, aktywizacja posiadanej wiedzy, wyzwianie emocji.</i></p> <p>Wskazówka do realizacji aktywacji: <i>zajęcia można rozpocząć wykorzystując materiały zawarte w poradniku AKW i wprowadzić w ten sposób uczniów do metody AKW (materiał pomocniczy nr 1) dodatkowo, aby zainteresować uczniów tematem można pokazać przykłady realizacji podobnych działań uczniów/ szkół i już istniejących nowych aranżacji sal lekcyjnych, np. dostępnych w sieci</i></p>	<p>Na czym polega strategia nauczania wyprzedzającego?</p> <p>Ankieta dla uczniów (najlepiej przeprowadzona online): Jak wyobrażamy sobie zmienioną naszą salę lekcyjną:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ kolory ścian i mebli, ✓ rodzaje mebli, ✓ oświetlenie, ✓ układ stolików ✓ dotychczasowe wyposażenie sprzyjające uczeniu się <p>Analiza wyników z przeprowadzonej ankiety, zestawienie wyników w ogólnym raporcie, przygotowanie wniosków. Przedstawienie możliwości wprowadzenia różnorodnych zmian oraz elementów, które należy wziąć pod uwagę przy projektowaniu nowej przestrzeni do uczenia się;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie z uczniami etapów realizacji zadania • Dokumentowanie pracy – warsztat / wskazówki • Szukanie informacji – warsztat/wskazówki

<p>Cel: Przygotowanie uczniów do pracy metodą projektu, sprawdzenie poziomu kompetencji i umiejętności</p>	<p>Kompetencje wymagane przy realizacji projektu:</p> <p>Od wszystkich uczniów, którzy biorą udział w projekcie wymaga się konkretnych umiejętności. Nie wszystkie z tych umiejętności muszą być przez uczniów opanowane na starcie projektu. Wiele z nich może zostać wprowadzonych i przepracowanych w czasie pracy projektowej.</p> <p>Ważne jest, aby nauczyciel oraz jego uczniowie byli świadomi poziomu opanowania poszczególnych kompetencji oraz konieczności ich wzmacniania lub kształtowania i ćwiczenia.</p> <p>Załącznik 1 Katalog pytań do projektu Załącznik 2 Przygotowanie uczniów do pracy metodą projektu – kompetencje i umiejętności Załącznik 3 Formy prezentacji projektu</p>
<p>ETAP 2: PRZETWARZANIE (środowisko cyfrowe)</p>	
<p>Cel: analiza, synteza, przetwarzanie informacji i nadawanie im nowej formy.</p> <p>Wskazówki do poszukiwania informacji: warto przećwiczyć z uczniami analizę materiałów informacyjnych takich jak: poradniki, katalogi, wyniki i opracowania badań, itp.</p> <p>Przed przystąpieniem do pracy należy przybliżyć uczniom tematykę aranżowania przestrzeni lekcyjnych, tak aby wiedzę z tego zakresu mogli wykorzystać do prowadzonych poszukiwań. Przekazane informacje powinny zainspirować uczniów do poszukiwania źródeł</p>	<p>Wprowadzenie do tematu w oparciu o dostępne materiały i poradniki dotyczące tematyki aranżacji sal lekcyjnych.</p> <p>Zapoznanie uczniów z najważniejszymi aspektami mającymi wpływ na aranżację przestrzeni lekcyjnej, przestrzeni sprzyjającej uczeniu się. Przybliżenie wybranych zagadnień związanych z aranżowaniem przestrzeni lekcyjnej.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Czy klasa do nauki poszczególnych przedmiotów powinna wyglądać inaczej niż klasy, w których odbywają się lekcje pozostałych przedmiotów? ✓ Co należy sprawdzić? Co warto zmienić? ✓ Zmieniamy aranżację przestrzeni w klasie ✓ Meble, które w krótkim czasie i bez hałasu można dostosować do aktualnych potrzeb ✓ Zmieniamy kolorystykę klasy, czyli poprawiamy nastrój ✓ Dobieramy odpowiednie oświetlenie sali lekcyjnej ✓ Tworzymy komfort akustyczny we wnętrzu ✓ Poprawiamy klimat, czyli o powietrzu wewnętrznym ✓ Ściany pomocą w nauce czyli o odpowiednim zagospodarowaniu ścian

<p><i>i podjęcia decyzji o sposobie opracowania zebranych danych. (materiał pomocniczy nr 2,3, 4)</i></p>	
<p><i>Uczniowie mogą utrwaląc zebrane informacje w różnorodnej formie, mogą być to schematy, mapy myśli, pliki, portfolio</i></p>	<p>Zgromadzenie najważniejszych i istotnych dla realizacji zadania danych, porównanie rynku farb, mebli szkolnych, badań, przepisów dotyczących oświetlenia sal lekcyjnych, kolorystyki stosowanej w pomieszczeniach przeznaczonych do uczenia się. Uczniowie gromadzą materiały pracując w grupach. Wykonanie zestawienia w oparciu o zebrane materiały umieszczone w środowisku cyfrowym (opracowania, dokumenty, zdjęcia np. ze stron internetowych, materiałów własnych, ilustracje, itp.)</p> <p>W trakcie kolejnych tygodni uczniowie będą gromadzić materiały pomocnicze, aby wspomóc ich w tym zadaniu na kolejnych zajęciach należy przybliżyć im sposoby pozyskiwania materiałów informacyjnych i ich przetwarzania. Przećwiczyć na zebranych materiałach techniki związane z poszukiwaniem materiałów, potwierdzaniem autentyczności badań.</p>
<p><i>Cel: Gromadzenie informacji przez uczniów, przygotowanie projektu zmian</i></p>	<p>Propozycje podziału na grupy robocze w zależności od podejmowanych działań.</p> <p>Podział na grupy i zadania dla grup</p> <p>Grupa 1 - Badanie rynku: farby, meble, oświetlenie, dodatki...</p> <p>Grupa 2 – Wpływ użytych materiałów na zdrowie, np. rodzaje farb, ich skład i ich wpływ na zdrowie (np. wywiad z nauczycielem chemii, malarzem...)</p> <p>Grupa 3 – Kolory i ich wpływ na samopoczucie, efektywne uczenie się... (np. wywiad z nauczycielem plastyki, psychologiem)</p> <p>Grupa 4 – Pomiary sali, obliczenia dotyczące zakupu materiałów, np. farby, tapet, obliczenie kosztów... (np. konsultacje z nauczycielem matematyki)</p> <p>Grupa 5 – Dokumentowanie pracy grup podczas realizacji zadań, dobór metody i sposobu dokumentowania działań</p> <p>Grupa 6 – Wizualizacja odnowionej sali, np. w programie komputerowym, makieta.</p>

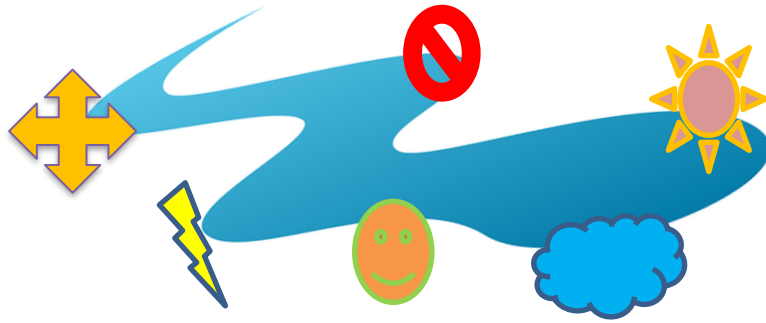

<p><i>Cel: Realizacja założeń i nowa aranżacja przestrzeni lekcyjnej</i></p>	<p>Działania praktyczne po wykonaniu zadania w grupach</p> <p>Przykłady planowanych działań praktycznych podczas realizacji zadań.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Przygotujcie ankietę i przeprowadźcie ją wśród uczniów, wnioski posłużą wam do dalszej pracy i aranżacji przestrzeni lekcyjnej. ✓ Proszę sporządzić fotograficzną dokumentację wyglądu sali przed podjęciem działań. ✓ Stwórzcie pismo, które skierujecie do sponsorów w celu pozyskania finansowego wsparcia na renowację sali lekcyjnej. ✓ Sformułujcie zaproszenie do dyrekcji szkoły, pozyskanych sponsorów, rodziców na uroczyste otwarcie “nowej” klasy. ✓ Przeprowadźcie wywiad z osobami, które zaangażowały się w prace remontowe. Poznajcie ich nastawienie do pracy na rzecz środowiska szkolnego. ✓ Zredagujcie plakat reklamowy waszej “nowej” klasy.
<p>ETAP 3: SYSTEMATYZACJA (zajęcia w klasie)</p>	
<p><i>Cel: uporządkowanie wiedzy (strukturyzacja, powiązania) Warto zwrócić uwagę uczniom na istotne i nowe informacje, których się dowiedzieli.</i></p> <p><i>Przy okazji można poruszyć kwestie: Na ile dobór odpowiedniego wyposażenia, kolorystyki wpływa na efektywność uczenia się? Co warto zastosować i wprowadzić w przestrzeni każdej klasy?</i></p>	<p>1. Prezentacja zadań przez poszczególne grupy/osoby.</p> <p>Można nadać temu wydarzeniu wyjątkową oprawę np. urządzać pokaz dla rady pedagogicznej, zapraszając radę rodziców, radę osiedla lub uczniów z innych klas.</p> <p>2. Uzupelnienie – dyskusja.</p>
<p>ETAP 4: EWALUACJA (zajęcia)</p>	
	<p>Rzeka projektu – ewaluacja ciągu</p> <p>Na tablicy lub flipcharcie narysuj schematycznie rzekę – od gór do ujścia. Powiedz uczestnikom, że symbolizuje ona zakończony właśnie projekt. Niech pomyślą o swoich uczuciach i doświadczeniach na poszczególnych jego etapach. Mogą je zapisywać na kartkach samoprzylepnych lub opisać</p>

w odpowiednim miejscu biegu rzeki. Uczestnicy mogą również uzupełniać rzekę o elementy graficzne, symbolizujące konkretne wydarzenia/momenty przełomowe w projekcie. Następnie wspólnie z uczestnikami omów to, co zawiera rzeka – prosząc o rozwinięcie, uzupełnienie najważniejszych elementów.

Informacja zwrotna nauczyciela

Nauczyciel omawia mocne i słabe strony realizowanych zadań. Wskazuje obszary, w których uczniowie powinni pracować nad dalszym rozwojem swoich kompetencji. Podkreśla duże znaczenie systematyczności, wytrwałości i sposobu działania w pracy genealogicznej.

Załącznik 1

KATALOG PYTAŃ DO PROJEKTU

ORGANIZACJA

Przygotowanie/ określanie celów

Co ma zostać osiągnięte?

Co mamy na końcu wiedzieć/ potrafić?

Jakie kwalifikacje mamy wnieść do projektu?

Znalezienie tematu

Jakie mamy doświadczenia w danym temacie?

Czy miejsce pozwala na realizację projektu?

Którym celom podstawy programowej odpowiada temat?

Czy temat jest mocno zawężony, czy nie?

Dlaczego inni uczniowie zainteresują się tym tematem?

Jakie kompetencje nabędziemy opracowując ten temat?

Jakie różnorodne zadania możemy sobie postawić?

Jakie różnorodne media mogą zostać przez nas użyte?

USZCZEGÓLOWIENIE

Tworzenie grup

Jak podzielimy grupy?

Jak duże będą grupy?

Podział czasu

Kiedy projekt ma się zacząć, a kiedy zakończyć?

Jak rozdzielimy czas na poszczególne etapy?

Formułowanie podtematów/ problemów

Jakie dodatkowe problemy nas interesują?

Jak dotrzemy do potrzebnych informacji?

PRACA NAD PROJEKTEM

Zbieranie, segregowanie

Kto zbiera, jakie materiały?

Co będzie dokumentowane?

Co będzie przetwarzane?

Praca nad problemami/ zagadnieniami

Czy radzimy sobie z tematem? (treść/ czas/ organizacja)

Czy mamy sformułować temat od nowa?

Czy świadomie używamy różnych technik pracy (Mind – Mapping, cytowanie, zaznaczanie, praca z tekstem, referaty etc.)?

Czy prawidłowo stosujemy metody? (wywiad, poszukiwanie)

PREZENTACJA

Komu zaprezentujemy wyniki naszej pracy?

Co i jak ma zostać zaprezentowane?

Z jakich elementów będzie zbudowana nasza prezentacja?

Jak przedstawić poszczególne etapy pracy, jak rozdzielić czas?

Kto i jakie role będzie pełnił przy prezentowaniu?

Kiedy przećwiczymy prezentowanie?

Co potrzebujemy do prezentacji?

EWALUACJA

Jakie są kryteria do ewaluacji?

Kto zajmie się ewaluacją?

Załącznik 2

Przygotowanie uczniów do pracy metodą projektu – kompetencje i umiejętności

Od wszystkich uczniów, którzy biorą udział w projekcie wymaga się konkretnych umiejętności. Nie wszystkie z tych umiejętności muszą być przez uczniów opanowane na stracie projektu. Wiele z nich może zostać wprowadzonych i przepracowanych w czasie pracy projektowej.

Obszary	Umiejętności/ kompetencje
OBSZAR SPECJALISTYCZNY	Zdobywanie wiedzy
	Zastosowanie wiedzy
	Transfer, krytyka, myślenie refleksyjne
OBSZAR METODYCZNY	Refleksja nad dotychczasowymi technikami pracy, jak wybiorę odpowiednie treści z tekstów
	Poznanie technik pracy; Metoda czytania w 5 krokach, skanowanie, skimming, metoda SQ3R
	Przejmowanie i dopasowywanie technik pracy, rozwijanie własnych strategii czytania tekstów
	Praca kompleksowa, która wymaga połączenia wielu technik pracy jak np. referat badawczy i wypracowanie treści
OBSZAR KOMUNIKACJI	Prowadzenie rozmów, refleksja nad zachowaniem się podczas rozmów
	Ustalanie zasad komunikowania się i rozmawiania, poznanie modeli komunikacji
	Moderowanie rozmów, refleksja nad przebiegiem rozmów
	Kompleksowe formy rozmów, np. dyskusja na podium
OBSZAR SPOŁECZNY	Poznanie i refleksja nad procesami grupowymi
	Ustalanie zasad grupowych, posiadanie wiedzy o dynamice grupy
	Używanie zasad podczas pracy w grupie, doskonalenie pracy grupowej
	Konstruktynne praktykowanie kompleksowych form pracy w grupie jak np. "jigsaw"

Załącznik 3

FORMY PREZENTACJI PROJEKTU

Przygotowanie prezentacji

- Sprawdzenie zgodności prac z celami (na początku i na końcu)
- Zaplanowanie działań
- Przygotowanie planu
- Wybór sposobu ewaluacji

Tradycyjne formy prezentacji

- ✓ Wykład, referat
- ✓ Prezentacja z plakatami, poster
- ✓ Prezentacja na tablicach
- ✓ Power Point

Innowacyjne formy prezentacji

- ✓ Scenka
- ✓ Audycja radiowa/ telewizyjna
- ✓ Komiksy
- ✓ Kolaż
- ✓ Film
- ✓ Prezentacja animowana
- ✓ Foto – opowieść
- ✓ Warsztaty dla innych uczniów
- ✓ Przedstawienie
- ✓ Folder reklamowy
- ✓ Formy literackie (esej, wiersz, list, reportaż)
- ✓ Degustacja
- ✓ Zielnik/ zbiór innych przedmiotów
- ✓ Mapa tematyczna

Alternatywne formy prezentacji

- ✓ Pokaz eksperymentu, doświadczenia
- ✓ Scenka z pudełka/ pudełek
- ✓ Prezentacja ABC
- ✓ Padlet, Pinterest (publikacja w Internecie), Canva
- ✓ Model, makieta
- ✓ Pokaz mody/ pokaz .../ wystawa (rysunków, rękodzieła, fotografii)
- ✓ Organizacja imprezy
- ✓ Opracowanie strony internetowej/ prowadzenie bloga
- ✓ Zorganizowanie konkursu, quizu, teleturnieju
- ✓ Flashmob
- ✓ Web Quest
- ✓ Inne